

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Іванова К.Ю., Черненко Т.Ю.

студентки,

Науковий керівник: Іванова Л.Б.

кандидат економічних наук, доцент,

Чернігівський національний технологічний університет

ПРОБЛЕМИ РЕЄСТРАЦІЇ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Сьогодні податкове законодавство є одним з найактуальніших факторів впливу на діяльність підприємства та його стабільний розвиток. В умовах інформатизації суспільства з боку фіскальних органів підвищується рівень контролю за суб'єктами господарювання, що є необхідним в умовах розширення як внутрішніх так й зовнішніх господарських відносин підприємств.

В умовах електронного документообігу при реєстрації податкових накладних виникає низка проблем, що спричинює блокування руху документа аж до повного його зупинення. З 1 липня 2017 року почала діяти система моніторингу відповідності податкових накладних критеріям оцінювання ступеню ризиків (далі СМКОР). З початку роботи системи моніторингу ризиків зупинене реєстрацію 162,2 тис. податкових накладних на загальну суму 2,5 млрд. грн., що охоплює майже половину діючих підприємств України [2].

Вирішенням даної проблеми займалися багато вітчизняних та закордонних економістів, таких як: В. Онищенко, В. Форсюк, Н. Радченко, Н. Южаніна, О. Лановий, А. Новосельцев, М. Казанова.

Мета роботи полягає в аналізі та обґрунтуванні методичних аспектів проблем реєстрації податкових накладних, а також визначення шляхів їх вирішення в умовах електронного документообігу.

Систему постійного автоматизованого моніторингу було створено для зменшення кількості схем ухилень від оподаткування, найяскравішою з яких є формування фіктивного податкового кредиту.

Державна фіскальна служба (далі ДФС) здійснює оцінку ступеня ризиків, достатніх для зупинення реєстрації податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних на основі Наказу Мінфіну та змін до нього [6; 7]. Моніторинг здійснюється на підставі: аналізу звітних показників платника податку, наявної податкової інформації, а також інформації за формою згідно з додатком до критеріїв оцінювання ризиків з урахуванням специфіки господарської діяльності (окремо за кожним видом економічної діяльності). Підставами для прийняття комісією ДФС рішення про відмову в реєстрації податкової накладної або розрахунку коригування є: 1. Ненадання платником податку письмових пояснень стосовно підтвердження інформації, зазначеної у

податковій накладній. 2. Ненадання платником податку копій документів. 3. Надання платником податку копій документів, які складені з порушенням законодавства [6; 7].

Якщо підприємство подає додаткові письмові пояснення у визначений законодавством період, то комісія Державної фіскальної служби не може відмовити у їх розгляді (пп. 201.16.2 п. 201.16 ст. 201 ПКУ) [1; 5].

Податкові накладні, що не підпадають під поняття ризикових відображені у таблиці 1, податкові накладні, які відповідають критеріям ризиків, та блокуються – у таблиці 2.

Таблиця 1

Податкові накладні, які не підпадають під поняття ризикових

№	Критерії
1	Податкова накладна є «безкредитною» (Податкова накладна не підлягає наданню отримувачу (покупцю) та складена за операцією, що звільнена від оподаткування.)
2	Обсяг постачання в поточному місяці замалий для схем (<500 тис. грн). Також враховується обсяг постачання, зазначений підприємством в податковій накладній, яка ще тільки реєструється.
3	Керівник не пов'язує багато юридичних осіб (директор ≤ 3 підприємств одночасно)
4	Сплата податків у 2016 р. більше 5 млн грн (крім імпортного ПДВ)
5	Податкове навантаження більше 5% та одночасно – незначні коливання ПДВ від звичайного для підприємства за період (включаючи податки, збори, єдиний соціальний внесок, крім імпортного ПДВ) ×100%/ Сума постачання (за ставками 20% та 7%) ≤ 5% та ПДВ за період ≤ найбільший місячний ПДВ за останні 12 місяців ×1.3)

*Джерело: складено на основі [1; 4; 6; 7]

Таблиця 2

Податкові накладні, які блокуються

№	Критерії
1	Обсяги продажу товару перевищують в 1.5 рази обсяги його закупок за накладними від 1 січня 2017 року.
2	Ризикового товару на складі менше 75%
3	Відсутні коди товарів в інформації платника податку на постійній основі постачання (подаються після припинення реєстрації та потім зберігаються в ДФС, додаток до Критеріїв оцінки).
4	Сумарне значення ПДВ зупинених податкових накладних більше за середнє значення сплати податків за останні 12 місяців господарської діяльності.
5	Відсутні (анульованні, призупиненні) ліцензії, які засвідчують право на виробництво, експорт, імпорт, оптову і роздрібну торгівлю підакцизними товарами.

*Джерело складено на основі: [1; 4; 6; 7]

В разі блокування податкової накладної продавець повинен відобразити податкові зобов'язання в декларації з ПДВ. На це вказує норма за п. 201.10 Податкового кодексу України. Відповідно до норм у п.п. 201.16.4 ПКУ та у п. 19 Порядку № 1246 [5, 8] датою реєстрації податкової накладної, яка була заблокована, буде дата прийняття комісією Державної фіскальної служби України рішення про її реєстрацію. При цьому штрафні санкції для підприємств за несвоєчасну реєстрацію не застосовуються аж до моменту прийняття рішення про відновлення реєстрації податкової накладної [5].

Суми, які припадають в середньому на блокування одного підприємства невеликі, проте податківці можуть застосувати штраф за відсутність реєстрації податкової накладної на операцію. Застосування такого штрафу можливе у випадку, коли суб'єкт господарювання не приймав достатніх заходів для розблокування податкової накладної, про що йдеться у ст. 109 ПКУ [1, 3].

Згідно з п. 18 Порядку № 1246 передбачено, що у день, коли комісія прийме рішення про відновлення реєстрації податкової накладної, вона знову проходить перевірку (на наявність ліміту реєстрації).

Блокування податкової накладної має також наслідки і для покупця. Покупець не матиме права на податковий кредит до тих пір поки постачальник не пред'явить йому нову податкову накладну (або не розблокує стару). Важливо, що в разі блокування реєстрації податкової накладної, відлік строку в 365 календарних днів для відображення податкового кредиту переривається, при чому на весь період такого призупинення. Далі такий строк поновлюється (згідно з абз. 4 п. 198.6 ПКУ). Місяць (квартал), у якому спливають граничні 365 календарних днів, є останнім місяцем (кварталом), коли можна відобразити податковий кредит у декларації [3, 5].

У випадку коли підприємство отримало квитанцію про зупинення реєстрації податкової накладної, то воно подає інформацію за певною формою (додаток до Критеріїв оцінки), яка містить [1, 4, 6, 7]: види економічної діяльності відповідно до Класифікація видів економічної діяльності 009:2010; коди товарів згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності, що на постійній основі постачаються (виготовляються) та придбаваються (отримуються) платником податку; коди послуг згідно з Державним класифікатором продукції та послуг, що на постійній основі постачаються та придбаваються платником податку.

Згідно із пп. 201.16.2 ПКУ, письмові пояснення та копії документів, суб'єкт господарювання подає до безпосереднього контролюючого органу за основним місцем обліку протягом 365 календарних днів. Далі такі документи передаються контролюючим органом (не пізніше наступного робочого дня з дня їх отримання) до Комісії Державної фіскальної служби. Потім у 5-денний строк буде прийнято рішення.

Документи подаються в електронній формі. Їх вичерпний перелік наведено у згаданому вище наказі Державної фіскальної служби за кожною з двох ознак ризику фіктивності податкової накладної.

У разі зупинення реєстрації податкової накладної правом підприємства є подання повідомлення протягом року щодо підтвердження реальності

здійснення господарської операції. Такі повідомлення комісія ДФС опрацьовує протягом 5 днів та надає висновки по кожному з них.

У разі негативного рішення Комісії Державної фіскальної служби податкова накладна остаточно блокується. Державною фіскальною службою вже розроблено Порядок розгляду скарг на рішення комісії [5].

Якщо платник незгоден з прийнятим комісією рішенням щодо відмови у реєстрації, він має право протягом 10 робочих днів надати скаргу з додатковими документами. Окрема комісія Державної фіскальної служби її розгляне і прийме відповідне рішення – або про реєстрацію, або про підтвердження рішення про відмову у реєстрації податкової накладної [2].

Таким чином, характеристика призупинення реєстрації податкових накладних в умовах електронного документообігу надає можливість зробити наступні висновки.

1. Вирішення проблем щодо блокування податкових накладних є нагальним для багатьох підприємств.

2. Система моніторингу податкових накладних була створена задля протидії схем ухилень від оподаткування.

3. Для суб'єктів господарювання важливо здійснювати документообіг з урахуванням чітких правил оформлення податкових накладних.

4. У разі порушення правил оформлення податкових накладних фіскальні органи здійснюють призупинення реєстрації податкових накладних, що ускладняється в умовах електронного документообігу. Незначні збої в комп'ютерній програмі, за допомогою яких обробляються податкові накладні, спричиняють їх блокування.

5. Державною фіскальною службою розроблені правила, коли приймаються рішення про відмову у реєстрації податкових накладних (відсутність письмових пояснень щодо підтвердження інформації у податковій накладній; ненадання платником податку копій документів або документів що складені з порушенням законодавства та строків подання документів).

6. Системою моніторингу передбачені критерії, за якими підприємства не підпадають під ризики зупинення їх реєстрації.

7. Критерії та пояснення до них, коли податкові накладні підлягають блокуванню, надані у таблиці 2.

8. Суб'єкт господарювання має право оскаржити призупинення реєстрації накладної.

Професійні знання у сфері обліку та оподаткування, врахування умов та правил, що знижують ризики блокування податкових накладних, надають можливість підприємствам уникати проблем з реєстрацією в умовах інформатизації документообігу, що забезпечує стабільний розвиток їх діяльності.

Список використаних джерел:

1. Дробоття С. Блокування реєстрації податкових накладних. Перша практика оскарження реєстрації податкових накладних / С. Дробоття, О. Смірнов // Матеріали Великого квартального семінару (Київ, 9 жовтня 2017). [Електронний ресурс]. – 910. – Режим доступу : передплатений ресурс https://7eminar.com/09102017_online.

2. ДФС: Зареєстровано 19,6 млн. податкових накладних/розрахунків коригування на суму майже 105 млрд. гривень [Електронний ресурс] // Прес-служба Державної фіскальної служби України. – 208. – Режим доступу до ресурсу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/zupinennya-reestratsii-pn/305378.html>.

3. Казанова М. Блокування податкових накладних: наслідки для продавця і покупця / М. Казанова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://i.factor.ua>

4. Онищенко В.П. Блокування податкових накладних. Критерії моніторингу та блокування / В.П. Онищенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://byhgalter.com>

5. Податковий кодекс України (редакція від 10 вересня 2017 р.) [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

6. Про затвердження Критеріїв оцінки ступеня ризиків, достатніх для зупинення реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних та Вичерпного переліку документів, достатніх для прийняття рішення про реєстрацію податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних. Наказ Міністерства фінансів України від 13.06.2017 № 567 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>

7. Про затвердження Змін до Критеріїв оцінки ступеня ризиків, достатніх для зупинення реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних Міністерство фінансів України. Наказ від 18.09.2017, № 776. Остання редакція від 18.09.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.dtki.ua/doc/1220.2473.0>

8. Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру податкових накладних Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1246 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1246-2010-п>.

Ковтун Л.І.

студентка,

Науковий керівник: Швець В.Г.

доктор економічних наук, професор,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Відбувається прискорений процес глобалізації економіки, техніки і суспільних відносин. Велика конкуренція вимагає нових підходів до організації процесів управління і контролю. Важливим для успішної діяльності страхових компаній є не тільки злагоджена робота облікового апарату та чіткість у побудові цілеспрямованого облікового процесу, але й здійснення внутрішнього та зовнішнього контролю.

На жаль, нині діє чітка тенденція збільшення фінансово-економічних зловживань і неефективного використання грошових коштів підприємства, впливає не лише на кінцеві результати, а й на економіку в цілому. Саме з цієї причини і виникає потреба в удосконаленні організації внутрішнього контролю в процесі здійснення управлінської діяльності.

Зовнішній контроль забезпечує законодавче та нормативне регулювання, запобігає нормативним впливам та перевитратам матеріально-технічних ресурсів у процесі надання страхових послуг.